

Kultur

Kulturchef Mittmedia
Cecilia Ekebjär
023-936 23
cecilia.ekebjar@mittmedia.se

Kulturredaktör DT
Anders K Gustafsson
023-935 43
kultur@dt.se
anders.gustafsson@mittmedia.se

TIPSA OSS!

72023

Sms eller mms – skriv DT
följt av ditt meddelande,
eller mejla kultur@dt.se

12

Ett Dala-konstnärskap vecklas ut och förs vidare

Förra sommaren bjöds sex svenska och internationella konstnärer in till Gagnef för en arbetsvistelse, via första omgången av artist-in-residence-programmet GAIR – och nu ställs resultaten ut på Ottilia Adelborgmuseet. Verken reflekterar över konstnären som givit museet dess namn, liksom Dalarna och Gagnef, där Adelborg levde och verkade.

GAGNEF Det är onekligen ett mångskiftande verksamhetsområde som möter de betraktare som just nu träder in genom de grönmålade dörrarna på Gagnefs gamla prostgård, där Ottilia Adelborgmuseet är inhytt. Men så är också den internationella grupputställningen "Unfold a Place" ägnad åt att dekonstruera och vidareutveckla ett synnerligen mångskiftande konstnärskap, det tillhörande museets namngivande konstnär, illustratör och författare – som var verksam i Gagnef från 1903, fram till sin död 1936. Ottilia Adelborg, utbildad på nuvarande Konstfack, inspirerades av brittiska Arts & Craft-rörelsen, och var banbrytande som illustratör och barnboksförfattare – där det går att se tydliga influenser hos Elsa Beskow. En sällsamt fascinerande multidisciplinär kreatör som på flera sätt var före sin tid, och som därefter tyvärr har varit relativt förbisedd. Kanske kan det bli ändring på det.

GAIR (Gagnef artist-in-residence programmet) är en ideell kulturförening som sedan 2016 har drivits av konstnären Mattias Norström (som även ligger bakom Gagnef-festivalen Skankaloss, vars sista upplaga hölls i Gagnef förra helgen), och curatör Sara Rossling (också delaktig i Gagnef-festivalen) – som har curerat just "Unfold a Place".

Tre svenska konstnärer – alla från Dalarna, liksom tre utländska, bjöds in till första omgången av arbetsvistelseprogrammet; Kristina Bength och Malin Pettersson Öberg från Falun, Anders Bergman från Gagnef, Marc Handelman från USA,

Amerikanske Marc Handelsmans verk på grupputställningen "Unfold a Place", på Ottilia Adelborgmuseet i Gagnef. Titel: från vänster till höger = Bloom (Realized dispersal ability), Alter-Blomsteralfabet. Medium: Olja på duk samt textil bakom glas.

FOTO: ANNA LAMBERG

Dunkers kulturhus i Helsingborg har nu en verksamhetschef. FOTO: TT

Efter två år får Dunkers ny chef

KONST Kulturhuset Dunkers i Helsingborg får ny chef. Gunilla Lewerentz träder in som chef för kulturcentrets verksamhet i oktober och ersätter därmed de två tillförordnade Mattias Orre och Jan Galvén som samtidigt varit chefer för andra verksamheter i kommunen.

Lewerentz kommer från ett jobb som förvaltningschef på medborgarserviceförvaltningen, vilket bland annat inkluderar kultur och fritid, i Staffanstorps kommun, och har tidigare bland annat arbetat som chef i Malmö stad.

Posten som verksamhetschef har varit ledig sedan Olof Lindqvist sparkades i augusti 2016. (TT)

Följ kulturen på både
Facebook och Twitter

facebook.com
/dtnojekultur

@dtkultur

Malin Pettersson Öbergs tidningsverk "Ottilia Adelborg: Assembling the World", på grupputställningen "Unfold a Place", på Ottilia Adelborgmuseet i Gagnef.

FOTO: SARA ROSSLING

Tatiana Danilevska från Ryssland och så fransk-portugisiska Nuno Vicente. Med tvärt skiftande mediala iutgångspunkter har de tagit sig an flera platsspecifika aspekter av Dalarnas kulturarv, liksom olika delar av Ottilia Adelborgs kreativa process, där den historiska blicken i flera av verken har utökats till angelägna nutidskommentarer.

Centralt för hela utställningen är arkivering och samlande, både i form av konstnärernas arbetssätt, och som frågeställning i verken. Vad betyder samlande för den enskilda människans förståelse av sin egen verklighet? Hur tedde sig detta hos Ottilia Adelborg, och hur ter det sig hos oss idag – i en tid präglad av so-

ciala medier och därmed ett maniskt arkiverande av ögonblick som har normaliserats? Det är frågor som studsar mellan prostgården och det magasin på gården, som utställningen har låtit museet expandera till.

Amerikanske Marc Handelsmans verk har hämtat sin inspiration från Ottilia Adelborgs ABC-bok "Prinsarnas blomsteralfabet", där antropomorfa blomsterbokstäver utgör ett bevarande och en visualisering av svensk nationell identitet. Marc Handelman har vidaretransformerat detta uttryck i textiler, målningar och trycksaker, som på ett briljant sätt angriper propaganda inom dagens svenska högerextremism – mycket synlig inte minst här i Dalarna – genom en intrikat väv av ikonografiska och typografiska experiment. Det är ett metaforiskt avtäckande av den bristfälliga idén om "det ursvenska", som vidareutvecklar Ottilia Adelborgs blomsteralfabet – där flera av blommorna inte har svenskt ursprung.

Även Malin Pettersson Öberg har på ett slående vis länkat samman Ottilia Adelborgs konstnärskap med nutiden, genom att skapa en tidning – "Ottilia Adelborg: Assembling the world" – där Pettersson Öberg har strukturerat en mängd av Adelborgs tid-

ningsurklipp, dels för att förstå och uppvisa Adelborgs hantering av sin samtid, och dels för att ställa frågor om hur arkiverande formar vår blick på vår omvärld. Besökare kan ta med sig ett exemplar av tidningen, och på så sätt föra ut Adelborgs privata arkiveringstillvaro till världen.

I Kristina Bengths akvarellmålningar har perspektivet förflyttats till en intern mikronivå, i ett undersökande av konstnärlig subjektivitet; dialogen mellan Ottilia Adelborgs penna och henne själv. Detta åstadkommer Kristina Bength dels genom den diskurs som har upprättats mellan Bengths målningar och de uppmålade instruktioner som givits till Bength av konstnären Maria Nordin – med utgångspunkt i ett foto från ett scenografiförråd på Dalateatern i Falun. Gränspunkten i målningarna är lätt perforerad, så att betraktaren kan se genom en "korridor" mellan dem, och på så sätt länka samman de två akvarellisternas synvinklar – där frågor om hur två perspektiv kan bli ett tredje, stöps fram.

Anders Bergman har i sina rumsliga installationer i sin tur undersökt Ottilia Adelborgs stora samling av Dalamålningar, och på så sätt nått fram till nya skikt av blicken på Dalarna som ut-

gångspunkt och destination. Dalalandskapen har stått i centrum även för Nuno Vicente, och utifrån Ottilia Adelborgs anteckningar om de naturbetraktelser hon gjorde under promenader, har Vicente sonderat den kulturgeografiska terrängen i Dalarna – i form av stensulpturer och ett videoverk inspelat i Dalhallas kalkbrott. En sorts etnografiska konstuttryck, som än mer är fallet i Tatiana Danilevska's radioverk "Radio Ottilia", där hon har filtrerat fram en polyfonisk ström av intervjuer utifrån Gagnefs lokalbefolkning, gammal och ny musik från bygden, och Adelborgs egna texter, där det historiska och nutida möts, och en fasetterad bild av Gagnefs karaktär och identitet avtecknar sig.

Sammantaget är "Unfold a Place" en fantastisk variationsrik utställning som framkallar ett sällsamt kalejdoskopiskt perspektiv både på ett av Sveriges mest intressanta konstnärskap, platsen där detta har växt fram, och hur aspekter av dessa två komponenter ekar i vår tid. Allt kommunicerat genom sex nutida konstnärskap, samtliga högst värddiga uppdraget.

Text
Erik Augustin Palm

erik.augustin.palm@mittmedia.se